



Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo

ZYRA E RREGULLATORIT PËR ENERGJI
REGULATORNI URED ZA ENERGIJU
ENERGY REGULATORY OFFICE



Udhëzimet Rregullatore të Kontabilitetit

Dhjetor, 2016



| | | |
|----------|---|----|
| KREU I | DISPOZITAT E PËRGJITHSHME..... | 2 |
| Neni 1 | Shtrirja dhe qëllimi | 2 |
| Neni 2 | Përkufizimet dhe interpretimet | 4 |
| KREU II | PARIMET RREGULLATORE TË KONTABILITETIT..... | 6 |
| Neni 3 | Parimet e përgjithshme | 6 |
| Neni 4 | Plotësim-ndryshimet | 6 |
| KREU III | PËRGATITJA DHE DORËZIMI I LLOGARIVE RREGULLATORE..... | 7 |
| Neni 5 | Obligimi për të dorëzuar llogaritë rregullatore | 7 |
| Neni 6 | Koha dhe forma e dorëzimit | 7 |
| Neni 7 | Përmbajtja e dorëzimit | 8 |
| Neni 8 | Verifikimi dhe auditimi | 9 |
| Neni 9 | Publikimi | 10 |
| Neni 10 | Ndarja me licencë | 11 |
| Neni 11 | Ndarja e aktiviteteve | 11 |
| Neni 12 | Ndarja e shpenzimeve të operimit | 11 |
| Neni 13 | Ndarja e shpenzimeve kapitale | 12 |
| Neni 14 | Ndarja e bazës së rregulluar të aseteve | 12 |
| Neni 15 | Kapitalizimi | 13 |
| Neni 16 | Alokimi i kostove, të hyrave dhe aseteve të përbashkëta | 13 |
| Neni 17 | Transaksionet e palës së përfshirë | 14 |
| KREU VI | DISPOZITAT KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE..... | 16 |
| Neni 18 | Gjuha zyrtare | 16 |
| Neni 19 | Ndryshimi | 16 |
| Neni 20 | Interpretimi | 16 |
| Neni 21 | Shfuqizimi | 16 |
| Neni 22 | Hyrja në fuqi | 16 |



KREU I DISPOZITAT E PËRGJITHSHME

Neni 1

Shtrirja dhe qëllimi

- 1 Këto Udhëzime të Kontabilitetit për Rregullatorin, janë nxjerrë nga Zyra e Rregullatorit për Energji (Rregullatori) në mënyrë që të krijojë një mekanizëm që Rregullatori të mbledh prej të licencuarve informacione financiare dhe të tjera që nevojiten për qëllime rregullative, për të monitoruar performancën e të licencuarve e në veçanti për përcaktimin e të Hyrave të Lejuara Maksimale.
- 2 Neni 12 i Ligjit për Rregullatorin e Energjisë i siguron të drejtën ZRRE-së që të:
“kërkojë nga secila ndërmarrje për energji apo autoritet publik çdo informatë, të dhënë dhe dokument, përfshirë llogaritë dhe të gjitha informatat tjera financiare dhe të kontabilitetit, përfshirë edhe informacionet konfidenciale, të nevojshme për përmbushjen e funksioneve dhe detyrave të saj, në pajtim me këtë ligj dhe ligjet tjera të aplikueshme”.
- 3 Kjo kompetencë zbatohet nëpërmjet kushteve të licencës dhe, në veçanti, nëpërmjet kriterëve të të licencuarve për të përgatitur dhe mbajtur llogari të veçanta për biznese të veçanta, si vijon:
 - 3.1 I licencuari do të përgatis llogaritë vjetore në përputhje me Udhëzimet Rregullatore të Kontabilitetit të nxjerra prej Rregullatorit dhe do t'i dorëzojë një kopje të llogarive vjetore të audituara Rregullatorit, të përgatitura sa më parë që të jetë e mundur, dhe në çdo rast, jo më vonë se tre muaj pas përfundimit të periudhës me të cilën kanë të bëjnë llogaritë.
 - 3.2 I licencuari, pa paragjykuar ndaj paragrafit 2, në kontabilitetin e tij do të mbajë ose do të bëjë të mundur mbajtjen e llogarive për biznesin e plotë [për të licencuarin], dhe në rast se kërkohet herë pas here nga Rregullatori do t'i dërgohet kësaj të fundit me formatin dhe në kohën e specifikuar nga Rregullatori. Llogaritë do të jenë në përputhje me Udhëzimet Rregullatore të Kontabilitetit siç mund të nxirren nga Rregullatori kohë pas kohe.
 - 3.3 Udhëzimet Rregullatore të Kontabilitetit, ose direktivat që Rregullatori i ka dhënë të licencuarit sipas paragrafit 2, mes të tjerash, mund të:
 - i. *Specifikojnë formën e raporteve të bilancit financiar/regjistrave financiarë, duke përfshirë por pa u kufizuar, llogaritë e fitimit dhe humbjes, bilancet e gjendjeve, bilancet financiare të njohura të fitimeve dhe humbjeve, gjendjen e rrjedhjes së parasë dhe gjendjen e shumave të çdo të ardhure, kostot, asetet, detyrimet, rezervat ose*



provizionet për të cilat janë ngarkuar nga, apo për ndonjë biznes tjetër, ose që janë përcaktuar përmes shpërndarjes (alokimit) ndërmjet biznesit të konsoliduar [të të licencuarit] dhe ndonjë biznesi tjetër.

- ii. Specifikojnë natyrën dhe përmbajtjen e bilanceve financiare/regjistrave financiarë, duke përfshirë informacione mbi lloje specifike të të ardhurave, kostove, asetëve ose detyrimeve, dhe informacione që kanë të bëjnë me të ardhurat vjetore, kostot, asetet dhe detyrimet në lidhje me aktivitete të specifikuar.*
- iii. Definojnë parimet e kontabilitetit (përfshirë bazën për shpërndarjen e kostove dhe zhvlerësimin në bazë të kërkesës së rregullatorit).*

4 Këto udhëzime:

- 4.1 Përcaktojnë procesin për plotësimin dhe dorëzimin e llogarive rregullatore nga ana e të licencuarve në përputhje me këto udhëzime;
- 4.2 Detajojnë informacionin që duhet të përfshihet në llogaritë rregullatore;
- 4.3 Përcaktojnë parimet në bazë të cilave të licencuarit duhet të përgatisin llogaritë e tyre rregullatore, duke përfshirë shpërndarjen e të ardhurave, kostove dhe asetëve ndërmjet aktiviteteve të të licencuarve.

5 Informacioni që i jepet Rregullatorit në përputhje me këto Udhëzime Rregullatore të Kontabilitetit, do të shfrytëzohen për qëllimet në vijim:

- 5.1 Për të llogaritur të hyrat e lejuara maksimale në pajtim me rregullat e çmimit;
- 5.2 Për të shqyrtuar pajtueshmërinë e të hyrave të mbledhura dhe fitimeve nga i licencuari nga aktivitetet e licencuara me çfarëdo kontrolli të të hyrave të vendosur nga Rregullatori dhe me çfarëdo tarife të rregulluar të miratuar nga Rregullatori;
- 5.3 Për t'u siguruar që i licencuari është duke i shpërndarë në mënyrë të duhur kostot, të hyrat dhe asetet ndërmjet aktiviteteve të tyre të rregulluara dhe shërbimeve të përjashtuara, si dhe brenda aktiviteteve të tyre të rregulluara nuk ka ndër-subvencionime në mes të kategorive të ndryshme të konsumatorëve dhe se tarifat dhe ngarkesat për aktivitetet e rregulluara janë kosto-reflektive; dhe
- 5.4 Për të krahasuar, mbi baza të qëndrueshme, kostot për të licencuarit për ofrimin e aktiviteteve të rregulluara ndërmjet viteve dhe në mes të të licencuarve tjerë për të njëjtat aktivitete të rregulluara.
- 5.5 Për të monitoruar performancën e të licencuarit në pajtim me licencat, Ligjin për Rregullatorin e Energjisë dhe Ligjin për Energjinë Elektrike, duke përfshirë matjen e performancës ekzistuese financiare të ndërmarrjeve të energjisë;



- 5.6 Qëllime të tjera që mund të nevojiten për realizimin e funksioneve, detyrave dhe kompetencave të Rregullatorit.

Neni 2

Përkufizimet dhe interpretimet

- 1 Termat vijues të përdorur në këto udhëzime do të kenë kuptimin si në vijim:
 - 1.1 “Udhëzimet” i referohen këtyre Udhëzimeve Rregullatore të Kontabilitetit;
 - 1.2 “Të licencuarit”
 - 1.3 “Aktivitetet e Rregulluara” kanë kuptimin e përcaktuar në nenin 11 të këtyre udhëzimeve;
 - 1.4 “Llogaritë Rregullatore” janë të dhënat financiare dhe informacionet e tjera të të licencuarit, siç kërkohen për qëllime rregullatore dhe të përcaktuara në këto udhëzime;
 - 1.5 “Parimet Rregullatore të kontabilitetit” nënkuptojnë parimet e paraqitura në kapitullin III të këtyre udhëzimeve;
 - 1.6 “Të Dhënat Hyrëse Rregullative” e kanë kuptimin sipas nenit 6 të këtyre udhëzimeve;
 - 1.7 “Palët e Ndërlidhura” e kanë kuptimin e paraqitur në nenin 17 të këtyre udhëzimeve;
 - 1.8 “Llogaritë Statutore” nënkuptojnë llogaritë financiare të të licencuarit që janë përgatitur dhe dorëzuar në përputhje me ligjet kosovare dhe me standardet kosovare të kontabilitetit;
- 2 Termat vijues të përdorur në këto udhëzime do të kenë kuptimet e specifikuar në Rregullat e Çmimeve të lëshuara nga Rregullatori, siç aplikohet ndaj secilit të licencuar:
 - 2.1 “Të hyrat e Rregulluara Aktuale”
 - 2.2 “Plani i Aprovuar i Shpenzimeve Kapitale”
 - 2.3 “Shërbimi i Përrjashtuar”
 - 2.4 “Jetëgjatësia Ekonomike e Aseteve”
 - 2.5 “Të Hyrat e Lejuara Maksimale”
 - 2.6 “Periudha Rregullative” dhe
 - 2.7 “Baza e Rregulluar e Aseteve”.



- 3 Termat e tjerë në këto udhëzime do të kenë kuptimet e specifikuara në Ligjin për Rregullatorin e Energjisë, Ligjin për Energjinë apo në Ligjin për Energjinë Elektrike.



KREU II PARIMET RREGULLATORE TË KONTABILITETIT

Neni 3

Parimet e përgjithshme

- 1 Rregullatori ka si synim që të licencuarit të jenë të aftë të përgatisin llogaritë rregullatore së bashku me përgatitjen e llogarive të tyre staturore me kosto minimale.
- 2 Llogaritë rregullatore duhet të përgatiten në pajtim me parimet dhe politikat e kontabilitetit që janë shfrytëzuar për të përgatitur llogaritë staturore të të licencuarit, të përshtatura për dallimet në rastet kur parimet dhe politikat e kontabilitetit të shfrytëzuara për të përgatitur llogaritë staturore të të licencuarit dallojnë nga parimet rregullatore të kontabilitetit të përfshira në këtë kapitull.
- 3 Gjatë përgatitjes së llogarive rregullatore, të licencuarit duhet të raportojnë përmbajtjen e transaksioneve, dhe jo formën ligjore në rast se këto dallojnë mes veti. Gjatë përcaktimit të përmbajtjes, i licencuari duhet të marrë parasysh pritshmërinë dhe arsyen e ndodhjes së një transaksioni. Transaksionet individuale që arrijnë ose janë të projektuar të arrijnë efekt të përbashkët komercial, do të trajtohen në total.

Neni 4

Plotësim-ndryshimet

- 1 Rregullatori, kohë pas kohe, do t'i plotësojë-ndryshojë këto udhëzime në mënyrë që t'u përgjigjet nevojave për ndryshim. Gjatë procesit të ndryshimeve, Rregullatori do të sigurohet që të ofrojë mundësitë e duhura për konsultim me të licencuarit dhe palët tjera të interesuara, duke përfshirë, në përgjithësi:
 - 1.1 Publikimin e një njoftimi që tregon synimin e Rregullatorit për të ndryshuar këto udhëzime;
 - 1.2 Hapjen e konsultimit publik, duke përfshirë komente me shkrim dhe konsultime me të licencuarit si dhe palët e tjera të interesuara, dhe lejimin e një periudhe të arsyeshme kohore për këtë fazë të konsultimit;
 - 1.3 Përgatitjen dhe publikimin e një drafti të ndryshimeve të propozuara, duke përfshirë edhe shqyrtimin e të gjitha komenteve gjatë konsultimit publik; dhe



KREU III PËRGATITJA DHE DORËZIMI I LLOGARIVE RREGULLATORE

Neni 5

Obligimi për të dorëzuar llogaritë rregullatore

- 1 Të licencuarit janë të detyruar të përgatisin dhe dorëzojnë llogari rregullatore, në përputhje me kushtet e aplikueshme të licencës së tyre dhe në përputhje me këto udhëzime.
- 2 Kur Rregullatori konsideron se kërkesa ndaj të licencuarit për të dorëzuar llogaritë rregullatore i përmbush të gjitha kushtet në vijim, atëherë Rregullatori mundet, me njoftim t'i përjashtojë të licencuarit nga ky obligim për një periudhë të caktuar apo të pacaktuar, sikurse deklarohet në njoftim:
 - 2.1 Kërkesa për t'i dorëzuar llogaritë rregullatore tejkalon arsyeshmërinë e kostos për të licencuarin në fjalë; ose
 - 2.2 Kërkesa për t'i dorëzuar llogaritë rregullatore nuk do të rriste në mënyrë domethënëse aftësinë e Rregullatorit për të përmbushur funksionet dhe detyrat e veta.
- 3 Pavarësisht nga periudha që përmban njoftimi i lëshuar në përputhje me nenin 5, Rregullatori me anë të një njoftimi, mund të heqë këtë përjashtim në çdo kohë.
- 4 Në përgjithësi, të licencuarve që iu kërkohet të propozojnë tarifa të rregulluara te Rregullatori për aprovim, duke përfshirë Operatorin e Sistemit të Transmisionit, Operatorin e Tregut dhe Operatorin e Sistemit të Shpërndarjes, nuk do të përjashtohen nga obligimi për të dorëzuar llogaritë rregullatore.

Neni 6

Koha dhe forma e dorëzimit

- 1 Llogaritë rregullatore do të përgatiten në bazë të vitit kalendarik, përveç në rast se njoftohet ndryshe nga Rregullatori.
- 2 Në rast se një i licencuar fillon operimin në një datë tjetër nga 1 janari, apo ndryshe detyrohet nga Rregullatori, atëherë llogaritë fillestare rregullatore do të mbulojnë periudhën prej datës së fillimit të operimit deri më 31 dhjetor të të njëjtit vit kalendarik. Llogaritë pasuese rregullatore do të fillojnë prej 1 janarit deri më 31 dhjetor të të njëjtit vit kalendarik.
- 3 Llogaritë rregullatore duhet të dorëzohen në formë elektronike dhe fizike te Rregullatori.
- 4 Llogaritë rregullatore do të dorëzohen jo më vonë se tre muaj pas plotësimit të vitit kalendarik në të cilin aplikohen, përveç në rast se mundësohet një shtyrje e afatit nga Rregullatori.



- 5 Një i licencuar mund të kërkojë nga Rregullatori një shtyrje të afatit për maksimumi një muaj për dorëzimin e llogarive rregullatore duke paraqitur arsyeshmëri bindëse që nuk do të jetë në gjendje t'i përgatis llogaritë rregullatore për arsye të cilat janë jashtë kontrollit të tij.
- 6 Nëse llogaritë rregullatore dhe materialet shoqëruese janë të pakompletuara, ato do të refuzohen dhe kthehen te i licencuari për kompletim dhe dorëzim të sërishëm. Rregullatori do të lejojë një periudhë të arsyeshme për kompletim.

Neni 7

Përmbajtja e dorëzimit

- 1 Llogaritë rregullatore duhet të përmbajnë si në vijim:
 - 1.1 Një kopje të llogarive staturore të të licencuarit për vitin e fundit kalendarik të kompletuar dhe raportin shoqërues të auditorit;
 - 1.2 Të dhënat hyrëse rregullative, si definojnë në paragrafin 2 më poshtë;
 - 1.3 Një përshkrim të llogaritjeve dhe supozimeve kryesore të shfrytëzuara për të përgatitur të dhënat hyrëse rregullative; dhe
 - 1.4 Një raport të auditorit për të dhënat hyrëse rregullative, siç përshkruhet në nenin 7 në këto Udhëzime.
- 2 Të dhënat hyrëse rregullative përfshijnë, por nuk kufizohen, të dhënat për lejimet dhe realizimet për informatat në vijim, për vitin e fundit kalendarik:
 - 2.1 Të hyrat, duke përfshirë të hyrat e lejuara maksimale, të hyrat aktuale rregullative dhe të hyrat e tjera siç definojnë në rregullat e çmimeve;
 - 2.2 Kostot e operimit dhe mirëmbajtjes, të ndara sipas kategorive;
 - 2.3 Pagesat për licenca;
 - 2.4 Koston e humbjeve, duke përfshirë vlerat hyrëse sikurse definojnë në rregullën e çmimit, nëse aplikohen ndaj të licencuarit;
 - 2.5 Koston e shërbimeve ndihmëse, nëse aplikohet për të licencuarit;
 - 2.6 Shpenzimet kapitale, të ndara sipas projekteve, duke përfshirë koston, statusin, datën e fillimit, datën e kompletimit, datën e autorizimit dhe arsyet për vonesa ose zëvendësim, në atë mënyrë që është në përputhje me planin e aprovuar investiv, siç definojnë në rregullën relevante të çmimit; dhe
 - 2.7 Bazën e rregulluar të aseteve sipas kategorive, duke përfshirë zhvlerësimin, largimin e aseteve nga përdorimi dhe shpenzimet kapitale.



- 3 Të dhënat hyrëse rregullative duhet të ofrohen në një format që përcaktohet nga Rregullatori.
- 4 Një përshkrim të llogaritjeve dhe supozimeve kryesore të shfrytëzuara për të përgatitur të dhënat hyrëse rregullative duhet të ofrohen në formatin e zgjedhur nga i licencuari dhe mund të përfshijë format elektronike të llogaritjeve. Llogaritjet dhe supozimet duhet të prezantohen në mënyrë, të thjeshtë, të kuptueshme dhe pa rrezikuar rëndësinë dhe besueshmërinë e të dhënave.
- 5 Për të shmangur dyshimet, të licencuarve nuk u kërkohet të përgatisin ose dorëzojnë llogari të plota paraprake (të pa-audituar) bazuar në parimet e përshkruara në kreun III, duke përfshirë Bilancin e Gjendjes, Pasqyrën e të ardhurave dhe pasqyrën e rrjedhjes së parasë së gatshme.
- 6 Rregullatori mund të kërkojë përgatitjen dhe dorëzimin e llogarive rregullatore në kohë të ndryshme dhe që mbulojnë periudha të caktuara, varësisht nga nevoja e Rregullatorit për të plotësuar funksionet, detyrat dhe kompetencat e tij. Në raste të tilla, Rregullatori do të lejojë kohë të mjaftueshme për përgatitjen e këtyre llogarive dhe nuk do të kërkojë që ato të jenë të audituara apo të shoqërohen nga llogaritë statutores.

Neni 8

Verifikimi dhe auditimi

- 1 I licencuari duhet të mirëmbajë llogaritë dhe të zhvillojë raportimin në atë mënyrë që:
 - 1.1 Mundësojnë përgatitjen e llogarive rregullatore; dhe
 - 1.2 Lejojnë verifikimin e informacioneve të llogarive rregullatore duke iu referuar llogarive statutores.
- 2 Informacioni i siguruar në llogaritë rregullatore duhet të auditohet në mënyrë të duhur dhe të pavarur prej një auditori të pranuar dhe aprovuar nga Rregullatori. I licencuari ka përgjegjësi që të sigurojë aprovimin nga Rregullatori përpara përgatitjes dhe dorëzimit të llogarive rregullatore.
- 3 Në përgjithësi, i licencuari duhet të merr përsipër të propozojë një auditor të akredituar për miratim nga Rregullatori. Sidoqoftë, në rast se i licencuari mund të paraqesë arsyeshmëri bindëse që nuk mund të kontraktojë auditor të licencuar, atëherë i licencuari mund të propozojë për aprovim tek Rregullatori një konsulent të pavarur që është i specializuar në çështjet e rregullimit.
- 4 Auditori i aprovuar nga Rregullatori duhet të përgatis një raport të auditorit i cili do të dorëzohet te Rregullatori, së bashku me llogaritë rregullatore. Ky raport duhet të japë opinionin e auditorit nëse të dhënat hyrëse rregullative, llogaritjet dhe supozimet kryesore janë në pajtim me këto Udhëzime dhe me rregullat e çmimeve të aprovuara nga Rregullatori. Në veçanti, auditori duhet të tërheq vëmendjen e Rregullatorit për:



- 4.1 Çfarëdo mangësie në regjistrat e kontabilitetit të të licencuarit, që mund ta cenojnë besueshmërinë e të dhënave hyrëse rregullative;
 - 4.2 Çfarëdo devijimi domethënës të aplikuar në përgatitjen e të dhënave hyrëse rregullative nga parimet rregullatore të kontabilitetit, që janë përcaktuar në këto udhëzime; dhe
 - 4.3 Çfarëdo çështje tjetër që mund të nënkuptojë se llogaritë rregullatore nuk kanë dhënë një pasqyrim të vërtetë dhe të drejtë të kostove, të ardhurave dhe asetëve të aktivitetëve të rregulluara të të licencuarit.
- 5 Sigurimi i raportit rregullator të auditorit nuk heq detyrimin e të licencuarve që janë përgjegjës për përgatitjen dhe dorëzimin e llogarive rregullatore. Auditorit në asnjë mënyrë nuk i kërkohet që të marrë përgjegjësi në vend të të licencuarit, në lidhje me gabimet ose mangësitë në llogaritë rregullatore, përveç rastit kur pritet që këto gabime ose mangësi të identifikohen gjatë auditimit të kryer sipas të njëjtave standarde të kontrollit të llogarive statutore.
- 6 Për të shmangur dyshimin, raporti rregullator i auditorit është plotësues ndaj çfarëdo raporti ose opinionit të kërkuar që duhet të dorëzohet bashkë me llogaritë statutore të të licencuarit.
- 7 I licencuari duhet të ndërmarrë masat e duhura paraprake që Rregullatori të ketë mundësi të kërkojë nga auditori shpjegime ose sqarime të mëtejme në lidhje me raportin e auditorit, si dhe informacione shtesë mbi çështjet që mbulojnë nga ky raport. Këto kritere i nënshtrohen parimit që ato nuk duhet të vendosin detyrime të paarsyeshme ndaj auditorit.

Neni 9

Publikimi

- 1 Llogaritë rregullatore të të licencuarve do të publikohen nga Rregullatori në faqen elektronike zyrtare, me përjashtim të:
 - 1.1 Përshkrimit të llogaritjeve dhe supozimeve kryesore të shfrytëzuara për të përgatitur të dhënat hyrëse rregullative; dhe
 - 1.2 Materialit tjetër të identifikuar si konfidencial nga ana komerciale nga i licencuari dhe i pranuar si i tillë nga Rregullatori.
- 2 Të licencuarit duhet të tërheqin vëmendjen e konsumatorëve për vënien në dispozicion të llogarive rregullatore të publikuara në një mënyrë sa më lehtë të qasshme për konsumatorët dhe palët tjera të interesuara.



Neni 10

Ndarja me licencë

- 1 Në rastet kur të licencuarit janë pjesë e një entiteti të integruar dhe mbajnë më shumë se një licencë për një aktivitet të rregulluar, ata duhet të dorëzojnë llogari rregullatore të ndara për secilën nga këto licenca.
- 2 Në përgjithësi, ndërmarrjet e licencuara të energjisë duhet të mbajnë llogaritë e kontabilitetit dhe raportimit në atë mënyrë që të gjitha kostot, të ardhurat dhe asetet t'i atribuohen drejtpërdrejt secilës nga licencat e tyre. Për shembull, duke mbajtur sisteme të ndara të kontabilitetit ose duke ndarë aktivitetet e licencuara në diagramin e llogarive të tyre.
- 3 Kur një ndërmarrje e licencuar e energjisë mund të dëshmojë se kostot e mbajtjes së aktiviteve të ndara të kontabilitetit dhe raportimit janë relativisht të larta për të hyrat e saj të rregulluara, ajo do të shpërndajë kostot, të hyra dhe asetet e përbashkëta në pajtim me parimet e vendosura në nenin 16.

Neni 11

Ndarja e aktiviteve

- 1 Të licencuarit duhet të ndajnë aktivitetet e rregulluara dhe shërbimet e përjashtuara gjatë përgatitjes së të dhënave hyrëse rregullative. Aktivitetet e rregulluara janë ato aktivitete të ofruara nga i licencuari si pjesë e aktiviteve të licencuara të tij, kostot e të cilave janë mbuluar nga të hyrat e lejuara maksimale sipas rregullave të çmimeve.
- 2 Kur të hyrat, kostot dhe asetet nuk mund t'iu atribuohen në mënyrë ekskluzive qoftë aktiviteve të rregulluara ose shërbimeve të përjashtuara ato duhet të shpërndahen në pajtim me parimet e vendosura në nenin 16.

Neni 12

Ndarja e shpenzimeve të operimit

- 1 Gjatë përgatitjes dhe dorëzimit të informacioneve mbi shpenzimet e operimit, të licencuarit duhet të mbajnë shpenzimet operative të ndara në kategori të shpenzimeve sipas lejimeve nga Rregullatori.
- 2 Të licencuarit duhet të identifikojnë nivelin ku secila kategori e shpenzimeve operative është fikse dhe nivelin në të cilën është variabile bazuar në kërkesën për shërbime.
- 3 Asnjë shpenzim nga rënja në vlerë e asteve fikse (impairment) nuk duhet të përfshihet si shpenzim operativ. Çdo rënie në vlerë e aseteve duhet të trajtohet si heqje nga baza e rregulluar e aseteve.



Neni 13

Ndarja e shpenzimeve kapitale

- 1 Gjatë përgatitjes dhe dorëzimit të informacioneve mbi shpenzimet kapitale të projekteve, të licencuarit duhet të bëjnë dallimin ndërmjet të gjitha kategorive kryesore të shpenzimeve kapitale. Projektet kapitale përcaktohen si projektet kostoja e të cilave kalon vlerën e përgjithshme prej 100 mijë euro.
- 2 Të licencuarit duhet të sigurojnë që të gjitha informatat mbi shpenzimet kapitale të projekteve prezantohen në atë mënyrë që mundësohet krahasim i lehtë me planin e miratuar të investimeve dhe i ofrojnë rregullatorit arsyeshmëri për çfarëdo mospërputhje eventuale.
- 3 Të licencuarit duhet të identifikojnë se në cilën nga kategoritë në vijim bie secili shpenzim kapital:
 - 3.1 Shpenzimet kapitale të zëvendësimit, që ndodhin për të adresuar dëmtimin e aseteve, duke përfshirë punët e shkaktuara nga dëmtimi i aseteve ose si rezultat i vlerësimit të rrezikut në rritje;
 - 3.2 Shtimi i shpenzimeve kapitale, që ndodhin nga nevoja për ndërtim, përmirësim ose zëvendësim të aseteve për të adresuar ndryshimet në kërkesën për shërbime ose për të mirëmbajtur cilësinë, besueshmërinë dhe sigurinë e furnizimit;
 - 3.3 Shpenzimet kapitale të kyçjes të mbuluara nga konsumatorët, të cilat ndërlidhen me koston e kyçjes së konsumatorëve ose gjeneratorëve në sistem dhe punët e tjera të nxitura nga konsumatorët; dhe
 - 3.4 Shpenzimet kapitale të cilat nuk shoqërohen drejtpërdrejt me ofrimin e shërbimeve të sistemit nga i licencuari dhe zakonisht përfshijnë, por nuk kufizohen me shpenzimet kapitale mbi sistemet e teknologjisë së informacionit, automjetet, pajisjet, si dhe ndërtesat dhe pronat.

Neni 14

Ndarja e bazës së rregulluar të aseteve

- 1 Baza e rregulluar e aseteve duhet të përgatitet në pajtim me rregullat e çmimit të aplikueshme për të licencuarin.
- 2 Gjatë përgatitjes dhe dorëzimit të informacioneve për bazën e rregulluar të aseteve, duke përfshirë shpenzimet kapitale, zhvlerësimin, largimin e aseteve nga përdorimi dhe jetëgjatësinë ekonomike të aseteve, të licencuarit duhet të bëjnë ndarjen në kategori përkatëse të aseteve të miratuara nga Rregullatori.
- 3 Me qëllim të llogaritjes së bazës së rregulluar të aseteve, të licencuarit mund të llogarisin zhvlerësimin e shpenzimeve kapitale të ndërlidhur me periudhat e mëparshme rregullative duke



shfrytëzuar një jetëgjatësi mesatare të mbetur të asetëve për secilën kategori të asetëve, në vend të mbajtjes së zhvlerësimit në baza vjetore sipas shpenzimeve kapitale historike. Gjatë llogaritjes së mesatares së jetëgjatësisë së mbetur të asetëve për secilën kategori të asetëve, i licencuari duhet të sigurohet që vlera e zhvlerësimit të lejuar për periudhë rregullative të jetë e pandryshuar.

- 4 I licencuari duhet të bëjë ndarjen sipas:
 - 4.1 Aseteve të financuara në kushte komerciale; dhe
 - 4.2 Aseteve të financuara nga grantet në kushte koncesioni me fonde të ofruara nga buxheti shtetëror dhe donatorët.
- 5 Çfarëdo kontributi i palëve të treta, sikurse kontributet e konsumatorëve, duhet të largohet nga vlera e shpenzimeve kapitale të shtuar për bazën e rregulluar të asetëve.

Neni 15

Kapitalizimi

- 1 Shpenzimet për asetet ekzistuese duhet të kapitalizohen nëse ato zgjasin jetën e asetit në mënyrë të dukshme, rrisin kapacitetin ose përmirësojnë efikasitetin e asetëve në fjalë. Në raste të tilla, asetet kapitalizohen mbi bazën e njëjtë sikurse për raportim statutor.
- 2 Në linjë me rregullat e çmimit, interesi gjatë ndërtimit duhet të kapitalizohet, ndërsa kur kostot e mirëmbajtjes janë përfshirë më parë në kostot e lejuara operative nuk duhet të kapitalizohen, e as të përfshihen në bazën e rregulluar të asetëve.

Neni 16

Alokimi i kostove, të hyrave dhe asetëve të përbashkëta

- 1 Kostot, të hyrat dhe asetet që nuk mund t'i atribuohen drejtpërdrejt një të licencuari ose ndërmjet aktiviteteve të rregulluara dhe shërbimeve të përjashtuara të një të licencuari duhet të shpërndahen në pajtim me parimet e përfshira në këtë nen.
- 2 Kjo përfshin kostot e përbashkëta të ndërlidhura me të licencuarit që janë pjesë e një entiteti të integruar, duke përfshirë por pa u kufizuar në kostot e administratives qendrore, logjistike dhe përkrahëse të ofruara në nivel qendror.
- 3 Të licencuarit, në përshkrimin e llogaritjeve dhe supozimeve të shfrytëzuara për të përgatitur të dhënat hyrëse rregullative, do të përshkruajnë metodologjinë e alokimit të shpenzimeve të përbashkëta. Për këtë qëllim, vlera e përcaktuar për tu trajtuar si shërbim i përbashkët duhet të tejkalojë 100 mijë euro.
- 4 Për shërbimet e përbashkëta jo-signifikante ose kur alokimi i kostove, të hyrave, ose asetëve mbi bazën e shkakësisë relativisht e tejkalojnë vlerën e shpenzimeve në fjalë, alokimi mund të



ndodh mbi çfarëdo baze tjetër, me përjashtim të shfrytëzimit të metodave të kostos së shmangshme.

- 5 Alokimi i aplikuar duhet të jetë në pajtim me parimet në vijim:
 - 5.1 **Shkakësia.** Baza e alokimit duhet të jetë ndarja ose përdorimi nga ana e të licencuarit, i aktiviteteve të cilat shkaktojnë kostot ose detyrimet në fjalë, të hyrat vjetore që do të mbliidhen, ose asetëve që do të blihen.
 - 5.2 **Objektiviteti.** Kriteri bazë i alokimit nuk duhet të favorizojë padrejtësisht të licencuarin ose ndonjë kompani apo organizatë tjetër.
 - 5.3 **Konsistenca.** Nëse është i aplikueshëm, kriteri bazë i alokimit duhet të jetë konsistent nga viti në vit.
 - 5.4 **Transparenca.** Kriteri bazë për alokim duhet të jetë i qartë dhe i kuptueshëm.
- 6 Në përgjithësi, metodologjia e shpërndarjes së plotë të kostos, ku faktorët e kostove shfrytëzohen për të alokuar kostot e përbashkëta ndërmjet aktiviteteve që shkaktojnë koston, është metodologjia e preferuar e alokimit nga Rregullatori.

Neni 17

Transaksionet e palës së përfshirë

- 1 Në përshkrimin e llogaritjeve dhe supozimeve të shfrytëzuara për të përgatitur të dhënat hyrëse rregullative, secili i licencuar do të detajojë të gjitha transaksionet e rëndësishme me palët e përfshira. Për këtë qëllim, transaksion i rëndësishëm i palës së përfshirë përcaktohet vlera vjetore e pagesave për furnizimin e mallrave dhe shërbimeve tejkalon vlerën prej 100 mijë euro.
- 2 Për qëllimin e llogarive rregullatore, palët e përfshira janë përcaktuar si:
 - 2.1 Vartës të të licencuarit;
 - 2.2 Ndërmarrje amë dhe ndërmjetësuese e të licencuarit, si dhe vartësve të tjerë;
 - 2.3 Ortakët dhe sipërmarrjet e përbashkëta në të cilat merr pjesë i licencuari dhe investitorët ose pjesëmarrësit e tjerë;
 - 2.4 Ndërmarrjet e tjera të cilët kanë individë kryesorë në menaxhim të përbashkët me të licencuarin;
 - 2.5 Ndërmarrjet e tjera që kontrollohen nga personat ose ndërmarrjet, të cilët veçmas ose së bashku, kontrollojnë edhe të licencuarin; dhe
 - 2.6 Entitetet që menaxhojnë ose menaxhohen prej të licencuarit sipas një kontrate menaxhimi, ose ndonjë marrëveshjeje të ngjashme.



- 3 Për këtë qëllim, individi ose ndërmarrja konsiderohet se ka kontroll mbi një ndërmarrje tjetër, në rast se ushtron më shumë se 20% të të drejtave votuese të kësaj të fundit.
- 4 Në rast se i licencuari blen mallra ose shërbime prej një pale të përfshirë, duhet të dëshmojë se:
 - 4.1 Çmimet e paguara për mallrat dhe shërbimet janë të arsyeshme dhe me vlerë reale të tregut;
 - 4.2 Nuk ekziston asnjë subvencionim i tërthortë ndërmjet aktiviteteve të rregulluara dhe të pakualifikuara të të licencuarit dhe palës së përfshirë; dhe
 - 4.3 Mallrat dhe shërbimet nuk janë blerë me kosto shtesë nga ato që do të ishin sikur këto mallra dhe shërbime ishin siguruar brenda biznesit të të licencuarit.
- 5 Kërkesat minimale duhet të plotësojnë kriteret si në vijim:
 - 5.1 Kontrata për furnizimin e mallrave dhe shërbimeve që do të jepen përmes një procesi tenderues konkurrues të drejtë dhe jo-diskriminues, në të cilin janë marrë tre ose më shumë oferta; ose
 - 5.2 Çmimi i paguar për furnizimin e mallrave dhe shërbimeve, duhet të bazohet në kostot reale të furnizimit, si dhe normën e duhur të kthimit në kapital.
- 6 Transferi i aseteve ndërmjet palëve të përfshira duhet të jetë në vlerën e vendosur në bazën e rregulluar të aseteve.



KREU VI

DISPOZITAT KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 18

Gjuha zyrtare

Kjo rregull është nxjerrë në gjuhën shqipe dhe do të përkthehet në gjuhën serbe dhe angleze. Në rast të mospërputhjes midis versioneve, do të mbizotërojë versioni në gjuhën shqipe.

Neni 19

Ndryshimi

ZRRE mban të drejtën që ta ndryshojë ose ta modifikojë çdo dispozitë të kësaj rregulle.

Neni 20

Interpretimi

Në rast se ka paqartësi për dispozitat e këtyre udhëzimeve, Bordi do të nxjerrë informacione shpjeguese.

Neni 21

Shfuqizimi

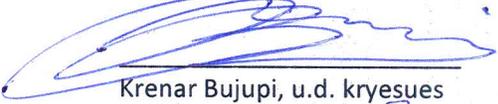
Këto udhëzime shfuqizon "Udhëzimet Rregullatore të Kontabilitetit", duke filluar nga data e hyrjes në fuqi të këtyre udhëzimeve.

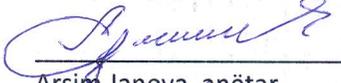
Neni 22

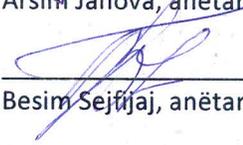
Hyrja në fuqi

Këto udhëzime hyjnë në fuqi në datën e miratimit nga Bordi i ZRRE-së dhe do të publikohet në faqen elektronike zyrtare të ZRRE-së.

Bordi i ZRRE-së:


Krenar Bujupi, u.d. kryesues


Arsim Janova, anëtar


Besim Sejfiqaj, anëtar